

2. Група «В Контакті»: бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vk.com/club60556440>
3. Инновации в библиографической деятельности [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.calameo.com/books/000497949470daab25641>
4. Информационно-библиографическое обслуживание ЦБС [Электронный ресурс] : метод. реком. / сост.: О.Г. Колесникова, И.Е. Сутыгина. – Режим доступа: <http://unatlib.org.ru/download/Publications/IBO/ibo.pdf>
5. Інституційний репозитарій Кам'янець-Подільського національного університету ElarKPNU [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.kpnu.edu.ua:8080/jspui/>
6. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.kpnu.edu.ua>
7. Трачук Л. Інноваційні напрями роботи інформаційно-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету / Людмила Трачук // *Наук. праці Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. – Кам'янець-Подільський, 2008. – С. 327-332. – (Сер. «Бібліотекознавство. Книгознавство»; вип. 1).*
8. Трачук Л. Віртуальне довідково-бібліографічне обслуговування в українських бібліотеках / Людмила Трачук // *Вісн. Кн. палати. – 2006. – №8. – С. 16-18.*

The article analyzes the work bibliographer, providing services to users, including through the introduction of information technology, as well as the formation and use of electronic information resources.

Key words: *information and bibliographic work, electronic information resources, electronic catalog, virtual reference service, Internet resource.*

Отримано: 9.02.2015

УДК 024.5:004.9:027.7:378.4(477.43)

В. В. Лавренюк, О. В. Богачик,
м. Кам'янець-Подільський

ЧИТАЛЬНИЙ ЗАЛ ЕЛЕКТРОННОЇ БІБЛІОТЕКИ ЯК ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ ЦЕНТР КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА

У статті аналізуються форми і методи накопичення електронної інформації, формування власних інформаційних ресурсів, проблеми бібліотечно-інформаційних процесів, організації доступу користувачів до електронних документів у комп'ютерному читальному залі бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Ключові слова: *бібліотека, університет, електронні ресурси, читальний зал електронної бібліотеки, інформаційний центр, накопичення інформації.*

Серед обов'язків, покладених на бібліотеки як соціальні інститути, що забезпечують загальнодоступність інформаційних ресурсів, одним із основних є надання користувачам доступу до бібліотечних фондів та довідково-інформаційних матеріалів і можливості користування ними згідно з встановленими правилами, задоволення інформаційних, наукових і культурологічних потреб користувачів.

Виконуючи основну бібліотечну функцію – зберігання своєї та корпоративної інформації, бібліотека в інформаційному середовищі університету займає особливе місце, роль посередника між інформаційними ресурсами й спо-

живачами інформації, при цьому вибираючи, систематизуючи, зберігаючи й пропонуючи краще з величезного інформаційного масиву.

Бібліотека є провідником нових технологій, надаючи максимально повну інформаційну підтримку всім категоріям користувачів, і таким чином, забезпечуючи підвищення якості освіти у ВНЗ.

Сучасні користувачі цікавляться не тільки наявністю того чи іншого документа у фонді бібліотеки, а й наявністю відкритого доступу до потрібної інформації.

Формування фонду електронних видань у бібліотеці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка розпочалося 2007 року. Постійне поповнення фонду повнотекстовими електронними документами сприяє вирішенню наступних завдань:

- забезпечення навчального та наукового процесів необхідними інформаційними джерелами;
- відображення і поширення інформації про наукові розробки і дослідження, які ведуться в університеті;
- збереження документів і матеріалів, які відображають історію університету, наукову та педагогічну діяльність професорсько-викладацького складу.

Поповнення фонду електронними документами, що є складовою частиною документно-інформаційного ресурсу наукової бібліотеки, має свої особливості. Фонд читального залу електронної бібліотеки К-ПНУ імені Івана Огієнка на кінець 2014 року складає близько 29000 електронних документів, 645 дисків, на яких записано більше 17000 повнотекстових документів. Він комплектується з таких ресурсів:

- 1) повнотекстові електронні документи в режимі віддаленого доступу;
- 2) електронні копії публікацій викладачів університету, включаючи підручники, навчальні посібники, монографії, збірники, дисертації, автореферати;
- 3) мультимедійні електронні видання, куплені на компакт-дисках;
- 4) електронні копії навчальних і наукових видань, що знаходяться у фонді бібліотеки в обмеженій кількості, які неможливо доукомплектувати;
- 5) передплачені періодичні видання;
- 6) автореферати та дисертації, захищені в студрадії університету.

Основу фонду електронних видань становлять компакт-диски за галузями знань. Це – мультимедійні підручники, словники, довідники, енциклопедії, навчальні програми. Систематично даний фонд поповнюється ліцензійними компакт-дисками, аудіо- і відеоресурсами. Такі колекції використовують викладачі та студенти для навчального процесу.

В університеті отримати доступ до повнотекстових електронних документів та електронного каталогу можна через локальну мережу в наукових лабораторіях, комп'ютерних класах, читальному залі електронної бібліотеки. Зал оснащений 20 персональними комп'ютерами, необхідним периферійним обладнанням (сканер, принтер, ксерокс) і представляє собою універсальний інструмент користувача, який забезпечує можливість оперативного доступу до інформації та її переробки.

З метою збереження електронних інформаційних ресурсів наукової бібліотеки вони записуються на оптичні диски і на жорсткий диск, об'ємом 640 ГБ. Ми вважаємо, що це є одним з найкращих варіантів збереження електронних ресурсів.

Для зберігання інформації використовуємо стандартні поширені формати. Повнотекстові документи, що є електронними аналогами друкованих видань, представлені у форматі PDF – як електронний версточний варіант видань

ня. Крім формату PDF, для великих за обсягом електронних видань (книг) застосовується формат DjVu. Він дозволяє створювати файл меншого розміру в порівнянні з файлами PDF того ж змісту.

Важливим завданням читального залу електронної бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка є покращення інформаційно-бібліотечного обслуговування, освітнього, наукового та управлінського процесів в університеті. Посилення ролі електронних документів як одного з основних постачальників інформаційних ресурсів для студентів, викладачів і аспірантів університету здійснюємо таким чином:

- 1) постійне інформування на сайті бібліотеки про наявні та нові надходження електронних ресурсів;
- 2) підвищення кваліфікації персоналу бібліотеки з питань роботи з новими інформаційними технологіями;
- 3) розширення спектру електронних ресурсів за напрямками науково-освітньої діяльності університету;
- 4) надання повної інформації про склад бібліотечного фонду через систему електронних каталогів, картотек і за допомогою інших форм бібліотечно-інформування;
- 5) створення повнотекстової бази даних дисертацій, захищених на базі університету;
- 6) координація та кооперація діяльності структурних підрозділів університету для більш повного задоволення інформаційних потреб користувачів.

Отже, сучасний етап формування і розвитку бази даних електронних повнотекстових документів читального залу електронної бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка пов'язаний з активним впровадженням нових способів накопичення електронної інформації, створенням власних інформаційних ресурсів, автоматизацією бібліотечно-інформаційних процесів, організацією доступу користувачів до електронних документів.

Список використаних джерел:

1. Влащенко Л. Технологія створення колекції повнотекстових електронних видань у бібліотеках / Л. Влащенко // Бібліотечний форум України. – 2005. – №4. – С. 26-30.
2. Іванов В.К. Електронна бібліотека як індикатор статусу університету / В.К. Іванов // НТБ. – 2007. – №8. – С. 22-31.
3. Перехрест Г. Електронні інформаційні ресурси українського сегмента Інтернету / Г. Перехрест // Бібліотечна планета. – 2007. – №3. – С. 26-29.

This article deals with the forms and methods of electronic information storage, forming information resources, problems of library and information processes, users' access to electronic documents in a computer reading room of the Kamjanets-Podilskiy Ivan Ohienko National University library.

Key words: library, university, electronic resources, digital library reading room, information center, information storage.

Отримано: 03.02.2015